

kimó, kit a szovjetkultúra juttatott nyugodt, derűs élethez — mind Gorbátov életből mintázott figurái.

Hangulatos, melégszerű kis könyv a „Sarkvidéki hétköznapiak“. Közlebb hozza hozzánk a szovjet embereket. Tardy Kallós Lajos fordítása élvezetes.

T. M.

EFFENDI KAPIJEV: A KÖLTŐ. (Új magyar könyvkiadó.)

Szulejmán, a kaukázusi mohamedán költő a hőse Effendi Kapijev könyvének. Egyszerű pástzoreMBER volt, aki még a feleségét is hitelbe tudta megvenni; mostoha sorsa van mindaddig, míg rá nem döbben arra, hogy költő. Ettől fogva boldog és kiegyensúlyozott, egymásután születnek szebbnél-szebb versei, amivel meghódítja az orosz irodalmi világot. A népből jött és annak sajátosságait is fejezi ki. Életét ő maga meséli el; mély, kristálytisza bölcsesége, filozófiája, megállapításai a költészetéről, főleg pedig magáról a költőről, s annak egész strukturájáról egész kis tanulmány. Szulejmán egyszerű ember, éppen ezért közelebb áll az igazsághoz és érzései is mélyebbek. Sajátos külön világa van, intuíciókban gazdag és inspirálója a természet.

Érdekes regény — bár tanulmány-nak is nevezhetjük — az élete alkonyán járó Szulejmánról. Bujcsuk Vladimir fordította híven az eredetihez. T. M.

JEAN JACQUES GAUTHIER: EGY NAPIHIR TÖRTÉNETE. (Káldor.)

Mi húzódik meg egy újságcím mögött, milyen tragédiát takarnak a néhány soros hírek? — ezt a témát dolgozza fel Gauthier az „Egy napihír történeté“-ben.

Lucien Cappel francia munkáseMBER életének tragédiája; akarategyensége és a nő. E két dolog irányítja sorsát, ezek miatt gyilkolja meg harmadik feleségét, Fernandét.

Háromszor nősült. Mindhárom felesége más-más típus volt. A marlesi Leonie, a szép, nagyravágyó, hideg asszony, aki Lucien Párisba kényszeríti. És szenvedéseinek sorozata itt kezdődik el, az otthontalan, reménytelen külvárosi tanyákon. Leonietől elválik, közben megszokja az alkoholt, annak rabja lesz. Második asszonya a józan, rendez otthont teremtő Germanie, aki

mellett béke-szerű, boldog napokat tölt. Két gyermekük születik, Lucien dolgozik, szereti családját, megelégedett. De Germanie halála után összeomlik, nem ura saját magának és szinte öntudatlanul hagyja magát elveszni a párisi utcalány, Fernandé szerelmében, akit azután egyre kétségbeesettebb, egyre mániákusabb szerelemmel szeret. Megismeri a féltékenység mérgező ízét; az italban keres gyógyulást, végül eljut addig a pillanatig, amikor már nincs előtte semmi erkölcsi törvény és borotvájával végighasítja az asszonyt, élete legnagyobb szenvedélyét.

Jól felépített regény, léleketani alapon nyugszik. Elő alakjai vannak és szerkezeti egységet ad. A fordítás Orbók Attila sikerült munkája.

TOLDY MÁRIA

HEGEDÜS GÉZA: POLGÁR SZILÁRD. (Anonymus.)

Meglepő, hogy ma, amikor irodalmunk legjobbjai hatalmas erőfeszítéseket tesznek társadalmunk mozdulatainak ábrázolására — valljuk be: nem mindig fényes sikerrel — megjelenik egy mű, a nagypolgár újmódi epósa — tömény társadalmi szándékkal és konkrét ábrázolási igénnyel. Egy társadalmi osztály materiális és pszihikai épülete inog és repedezik — nagyszerű, dialektikus ábrázolásban — Hegedüs Géza művében. Két formai negatívumról kell azonban említést tennünk. Az egyik az ódonul poentírozott stílus. A hatástkereső poen minduntalan megállapítja a mondatok gesztusait; a maximák gyakran megmerevednek és tapsra várakoznak. A másik negatívum a műfaj (vallomás) és a hang ellentétessége. Az én-regény forma egységesebb és hitelesebb tette volna az „eposzt“.

Polgár Szilárd annak a kultúráltnak és túlszenzitív nagypolgárnak a típusa, aki már érzi a kapitalista világ átmenetiségét. Átrágtá magát osztályának különböző fetisein és eljutott a nihilhez. Megváltoztak a nézetei, de nem változott a magatartása: patétikusan ragaszkodik saját világnak intézményeihez, a társadalom csupa látványosság számára és sohase élmény. Nihilizmusában akadnak szilárd pontok: saját osztályának absztrakt megtagadása és az erre épült